

og § 139 giver ham derfor dels Ret til, efterhaanden som Løsningen skrider frem, at forlange Afskrivning paa Konnossementet eller særskilte Modtagelsesbeviser, dels Ret til at forlange Konnossementet deponeret inden han begynder Løsningen, for at han kan være sikker paa, at det bliver til Stede og udleveres til ham, naar Løsningen er endt.

Som ovenfor bemærket handle §§ 142 — 149 om Bortfragterens Ansvar for Godset og for de Mangler og den Beskadigelse, der findes ved samme ved Løsningen. Hovedreglen gives i § 142, at Bortfragteren skal svare for Godset fra dets Modtagelse til dets Aflevering, medmindre den lidte Skade maa antages at hidrøre fra uheldelig Hændelse eller Godsets egen Bestaaenhed. Naar det i Paragraffen siges, at „Bortfragteren“ — ikke Skipperen — hæfter for Skaden, ligger heri en Antydning af, at det ikke er en Forudsætning for det heromhandlede Ansvar, at Betingelserne for Skipperens Ansvar ifølge Reglerne i 3dje Kapitel, særlig § 59, ere til Stede; det i § 142 Bortfragteren paalagte Ansvar har sin Grund i Befragtningskontrakten, eller maaste rettere i selve Fragtforholdet. Det med Skibet forsendte Gods betrødes til og modtages af Bortfragteren, eller Skipperen paa hans Vegne, og han paatager sig dermed dets Transport og dets Aflevering i uskadt Stand paa rette Sted. Det er hvad der i Systemerne med et fremmed Navn kaldes en Forpligtelse *ex recepto*, ifølge Modtagelsen. Følgen af denne Betragtningssaaede bliver naturlig den, at det ikke er en Betingelse for, at der kan gøres Ansvar gældende imod Bortfragteren, at Godsets Eier eller Modtager godtgør, at der kan lægges ham, Skibet eller Mandsskabet nogen Feil, Mangel eller Forseelse til Last som Aarsag til den skete Skade; Reglen maa tværtimod blive den, at Ansvar for sket Skade i og for sig indtræder paa Grund af det Faktum, at Godset ved Afløsningen er i mangelfuld eller beskadiget Tilstand, medmindre det godtgøres, at der er Omstændigheder til Stede, som fritage Bortfragteren for Ansaret. Naar der i denne Henseende i § 142 bruges det Udtryk: „medmindre det gøres antageligt“, er det ikke Meningen dermed at udvise den anførte naturlige Regel, at Grunden til Fritagelse for Ansvar maa særlig oplyses, og at forsaavidt Bevisbyrden maa siges at paahvile Bortfragteren eller Rederiet. Udtrykket er valgt for at tilkendegive, at man i deslige Forhold, hvor det som oftest vil være næsten umuligt at føre et strengt juridisk Bevis for

de Fakta, som formenes at have hidført Skaden, og navnlig for at denne virkelig er en Følge af dem og ikke, helt eller delvis, bevirket eller foranlediget ved andre Omstændigheder, maa nøjes med, at der ved alt, hvad der kommer frem og oplyses — navnlig fra Skibets Side —, maa siges at være tilvejebragt en til Visshed grænsende eller dog aldeles overvejende Sandsynlighed for, at Skaden er bevirket ved Begivenheder, som det ikke har staaet i Skipperens eller Mandsskabs Magt at afværge. Naar det i Etz. oplyses ved Dagbogen, Folkens Forklaringer og efter Omstændighederne paa anden Maade, at Skibet har været ude i stærk Storm, at det svingrede voldsomt og blev stærkt overstykket af Søen, vil der herefter kunne være Joje til deri at søge Grunden til, at Godset eller en Del deraf er bleven beskadiget, forudsat at der ikke fremkommer noget, der kunde tyde paa, at Godset ikke har været forsvaret og garneret, og at Skaden med Rimelighed kan antages at være foranlediget netop derved. — Men dernæst maa det nærmere undersøges, om ikke det angivne Synspunkt for Bortfragterens Ansvarlighed fører til at kræve, at de Omstændigheder, som foranledige Skaden, skulle have en særegen Karakter eller Bestaaenhed, for at der paa dem kan støttes et Krav paa Ansvarsfrihed i det enkelte Tilfælde. Der har navnlig i Tidernes Løb, væsentlig paa Grundlag af romersk Ret, udviklet sig en Teori eller Opfattelse, der ogsaa har sat Spor i flere positive Lovgivninger — fransk, belgisk, hollandsk og tysk Søret, jfr. den ældste svenske Sølov af 1667 —, som gaar i den Retning, at det for at Bortfragteren kan blive fri for Ansvar, bortset fra det Tilfælde, at Godsets Beskadigelse skyldes dets egen Bestaaenhed, maa bevises, at Skaden er en Følge af Naturbegivenheder eller deslige, som det ikke stod i menneskelig Magt at afvende eller overvinde, den saakaldte vis major, force majeure, højere Gewalt, hændelse af højre hand. Man har navnlig for denne Opfattelse gjort gældende, at hvis man ikke stiller Betingelsen for Ansvarsfrihed saa strengt, vil den praktiske Følge let blive den, at Bortfragteren slipper for Ansaret i mange Tilfælde, hvor Skaden i Virkeligheden er begrundet i Forsømmelse eller Mangel paa Paapasfælighed. Det vil imidlertid ses, at det ikke er anset rigtigt, i Lovforslaget at optage dette, isørigt ogsaa i Teorien meget omtvistede, Begreb om „højere Gewalt“, som det hedder i den tyste Sølov af 1862 Art. 607. Naar det først erkendes, at Bortfragterens Ansvar for Godsets Aflevering i ubeskadiget Stand dog ikke bør være aldeles